

lem Eier og Fæster. De debitere det samlede Skattebeløb i Eierens Skattebog, og overlade til ham siden at fordele det paa de forskjellige Fæstere. Naar man nu vil give Fæsteren Valgret efter det Skattebeløb, som han efter Loven skal hve af sit Fæstestied, og det tillige er Meningen, at det skal være de høistbeskattede Vælgere, der faae denne Valgret, da vil det blive aldeles nødvendigt, at der finder en aldeles nyagtig Opgjørelse Sted for de enkelte Fæsteres Vedkommende, men jeg troer, at dette vil medføre en meget betydelig Vanskelighed. Skal Sagen opfattes saaledes, som den ærede Ordfører udtalte, maa man jo tage de Doo-tabele af Hartkornskatterne, som ved Forordningen af 15de April 1818 ere paalagte Fæsteren, og dertil lægge alle de Skattebeløb, som det ved de senere Skattelove er paalagt ham at ubrede for hver enkelt Tønde Hartkorn, og multiplicere det med Antallet af Tønder Hartkorn; først saa fik man, hvad Fæsteren virkelig ubrede, og herefter vilde han da blive at inbringere paa Valglisten. Dette vilde imidlertid, som sagt, have store Vanskeligheder. Disse kunne vel overvindes ved at gaae en anden Vej, f. Ex. ved at paalægge vedkommende Eier i betimelig Tid til Amtstuen at indsende en Fortegnelse over Fæsternes Skatter, men ogsaa dette har sine store Vanskeligheder, og jeg veed ikke engang, om Eieren uden Videre kan forpligtes til at gjøre det, naar der ikke kan udøves et bestemt Tryk paa ham. — Jeg maa derfor, som tidligere ytret, ønske, at Udvalget vil tage under nærmere Overveielse, om ikke dette Forhold maaskee kunde ordnes paa en bedre Maade, end skeet er i Udkastes § 17, og navnlig derved særligt tage Hensyn til det Forhold, som vist ikke bør lades ude af Sigte, Forholdet mellem Eier og Bruger paa kortere Aaremaal.

Ordføreren: Jeg har egentlig Intet at tilføie til hvad jeg sagde, da jeg nys forelagde Thinget hele dette Forhold. Der foreligger jo intet Forslag fra Udvalget, men dette har sluttet sig til Regjeringen, der atter har holdt sig til den hidtil gjældende Lovgivning. Den ærede sidste Talers Ytringer gaae noget i den samme Retning som Udtalelser, der ere fremkomne

i selve Udvalget. Lovgivningens Bestemmelser om, hvad der skal udredes af Brugeren, og hvad der skal udredes af Eieren, ere ligesom gaaede i Glemmebogen, og dette kan godt forståes, fordi disse Bestemmelser i Livet, hvor de staae ved Siden af Fæstecontracterne, der bestemme anderledes, sædvanlig Intet have at bethyde. Det er netop det, jeg før fremhævede, at det, naar Fæsteren skal udrede en vis Sum, — man kan tage hvilket som helst Exempel, f. Ex. 200 Rd. — privatretligt er aldeles ligegyldigt, om hele denne Sum opføres som Fæsteafgift og Intet af den som Skat, eller om en vis Brøddel af den opføres som Skat og saa meget mindre som Fæsteafgift. Men her er slet ikke Spørgsmaal om det private Forhold, og det kan ikke være Meningen at forandre Skattelovgivningen gennem Valgloven. Netop det, som den ærede Landssthingsmand gjorde gjældende, at Amtsforsvalteren ikke kender den Maade, hvorpaa det privatretlige Forhold contractmæssig er ordnet mellem Eieren og Brugeren, netop den Betragtning fører til, at man her ganske maa see bort fra, hvorledes Contracten er affattet, og om Skatterne efter Contracten præsteres paa den ene eller den anden Maade, og holde sig til, hvad man kan finde i Lovgivningen, til hvad der ved Lovgivningen er paalagt den Paagjældende. Naar man fraregner saadanne særlige Bestemmelser som den i Krigsstatsloven af 21de Marts 1864, er det aldeles ligegyldigt, hvem der i Formen svarer Afgiften, thi, at der er Forskjel paa, hvem der i Virkeligheden betaler, og hvem der i Formen betaler, er klart; man kan dog ikke sige, at Fæsteren aldeles ikke betaler nogensomhelst Skat, fordi han i Formen Intet betaler; hvis Forholdet er ordnet saaledes, at Forbbrotten betaler alle Afgifter og Skatter, betaler Fæsteren i Formen ingen Skat, men derfor kan man dog ikke sige, at han i Virkeligheden ingen Skat betaler. Hele dette private Forhold kan man umuligt gaae ind paa. Jeg troer derfor ikke, at Udvalget kan finde noget andet Forslag end det, der her er opstillet, og som jeg heller ikke kan indsee i Anvendelsen vil volde nogen egentlig Vanskelighed; i alt Fald troer jeg ikke, at Vanskeligheden vil blive stor, da der blot er Spørgsmaal om at kende Hartkornets Størrelse og